

SLL fasar ut farliga kemikalier via upphandling

Utfasningslistan är ett centralt kravdokument när Stockholms läns landstings upphandlar. Syftet är att successivt minska de miljö- och hälsofarliga kemikalierna i verksamheten.

Med några års mellanrum uppdateras utfasningslistan med allt högre kravnivåer. Den nuvarande gäller mellan åren 2012–2016 och innehåller dels avvecklingsämnen som helt ska fasas ut från Stockholms läns landsting (SLL) till 2016, dels minskningsämnen som ska fasas ut på sikt och endast får köpas in i undantagsfall.

– Ibland är det svårt att undvika ett farligt ämne på vår utfasningslista till exempel på grund av att det ingår i nödvändiga produkter eller analyser, men då kan SLL som stor upphandlare driva på marknaden för att ta fram nya mer hållbara alternativ, säger Anne Karlsson, miljöstrateg på SLL Tillväxt, miljö och regionplanering.

Som exempel har SLL drivit på marknaden kring PVC- och ftalatfria plasthandskar. För några år sedan fick också SLL ta emot priset Utmärkt Grön Upphandlare 2011 för att länge ha arbetat strategiskt med upphandling som styrmedel mot en bättre miljö.

Kräver kompetens och resurser

All central upphandling inom SLL sköts av en separat upphandlingsavdelning. Till sin hjälp har avdelningen två interna miljöstrateger – en av dem är Anne Karlsson – för att ställa och följa upp relevanta miljökrav vid kemikalieupphandlingarna.

I arbetet med att ta fram kraven brukar SLL bland annat stämma av mot MSR:s kriteriedokument eller kontakta någon direkt där för att diskutera specifika frågor.

– SLL var tidigt ute med att ställa miljökrav och det fanns då inte så mycket hjälp att få. Idag utgör materialet på MSR:s webb ett bra bakgrundsmaterial när vi ska ställa nya krav, säger Anne Karlsson, som också deltar i MSR:s expertgrupp för datorer och bildskärmar.

Uppföljning a och o

Sedan 2009 har SLL jobbat med att också följa upp ställda miljökrav vid upphandlingar, men det är inte förrän under de senaste dryga två åren som all upphandling omfattas.

– Leverantörerna måste se att vi följer upp kraven, annars finns det en risk för att de skriver under att de uppfyller kraven utan att följa dem, säger Anne Karlsson, av egen erfarenhet.

SLL begär därför in dokumentation och låter ibland även göra konkreta kemikalietester, av till exempel inköpta datorer, för att säkerställa att upphandlingskraven verkligen efterlevs.

Webbverktyg ska förenkla

För att underlätta arbetet med att ställa miljökrav vid alla upphandling, inom hela SLL, finns ett webbaserat verktyg som innehåller förslag på krav anpassade till den typ av upphandlingar som görs inom SLL. Verktyget håller för närvarande på att revideras.

– På så vis kommer också de lokala upphandlingsenheterna, ute i SLL:s verksamhet, att lättare själva kunna ställa miljökrav vid sina kemikalieupphandlingar, säger Anne Karlsson.

TIPS till andra upphandlare:

- Ställ hellre få relevanta krav vid en upphandling, än för många. Det viktiga är att de följs upp.
- Ställ också relevanta bör-krav för att driva utvecklingen framåt.

Läs SLL:s utfasningslista för miljö- och hälsofarliga kemikalier 2012–2016

Läs SLL:s miljöbilaga för kemisk-tekniska produkter och städutrustning

Läs SLL:s miljöbilaga för koronar angio- och PCI-produkter

Kontakt:

Anne Karlsson, miljöstrateg på SLL Tillväxt, miljö och planering

Telefon: 08-123 144 70

E-post: anne.karlsson@sll.se